

dustrijo. Določbe te naredbe so v bistvu sledeče:

1. trgovina je v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev popolnoma prosta v notranjem prometu;

2. izvzeti so le predmeti, podvrženi monopolu in oni, glede katerih odloči to izrečno ministerski svet. Za sedaj spadajo med te predmete: petrolej, duhan, cigaretni papir, mineralna voda, vžigalice, sladkor;

3. prenos blaga med posameznimi pokrajinami je popolnoma svoboden in pokrajinske oblasti niso upravičene delati ovire temu prostemu prometu;

4. izvoz blaga preko demarkacijske črte in nevtralne države se urejuje do zaključenja miru od centralne vlade v interesu celote in po načelih, ki jih smatra centralna vlada za promet pri ministrstvu trgovine in industrije in za sovražne države po odobrenju ministerskega sveta kot primerna.

Imamo torej prost promet, prosto trgovino v celi državi. Kaj je bila prva posledica te proste trgovine v našem okraju? Zaprta se je cela vrsta pekarij, ker se nam ne dovaža več moka in povsod — navijanje cen. Poprej je imelo naše revno ljudstvo vsaj še malo kruha, sedaj pa še tega ne bo, ker ne dobivamo od nikoder moke. V časopisih pa razglašajo naši vojni dobičkarji, da imajo na prodaj cele vagone moke, žita, fižola i. t. d. seveda po velikanskih cenah, katerih ne zmore naš revni človek. Za naš okraj je še posebna nesreča, da ponujajo posamezni spekulanti žito in moko izven okraja in to javno po časopisih tako, da mora biti naša vlada prepričana, da je v okraju vsega več, kakor dovolj. V resnici pa strda viničar v Halozah in strda ljudstvo v rogaškem okraju. Če je že trgovina prosta, potem mora vlada tudi z vso odločnostjo nastopiti proti navijanju cen in mora država skrbeti za prehrano bednega ljudstva. Žalibog imamo utis, da se je vlada do sedaj veliko preveč ozirala na koristi vojnih dobičkarjev, ki so si napolnili žepe že v vojni, pa jih hočejo polniti še naprej in še v večji meri. Dokler vlada ne doseže, da se znižajo cene blagu, tako dolgo ne bo postala priljubljena in ne bo konca zabavljanju. In če vlada sedaj ob prosti trgovini ne bo skrbela za redno in dobro prehrano naših ljudi, se bo razpaslo boljševisko razpoloženje, pred katerim nas Bog obvaruj.

Gospodarstvo.

4. aprila 1919.

Bil sem še doma. Očetu so poginile vse svinje. Zima brez zabele. Pride drugo poletje. Svinje začno vnovič cepati. Vse so poskusili, kar je kdo svetoval; drnino, bezgovo listje in hrenovo, slive in goveje govno so navezavali bolnikom. Vliвали so jim olja s smodnikom in brez njega. Najboljša je bila še ilovica z jesihom, samo skozi votli kamen niso polivali svinj; svetoval pa je nekdo tudi to. Pomagalo ni nič, padle so vse do dveh praseta. Čez teden dni je prišel živinozdravnik in je cepil onidve praseta. Ti sta potem tvorili podlago za novo rejo. Tedaj je začel oče verjeti, da je res cepljenje nekaj vredno in odslej pusti vsako leto cepiti in svinje mu ostanejo. Meni ni hotel verjeti, ko sem mu cepljenje priporočal; zvedel sem bil to iz časopisov; potem je tudi izprevidel, da nasekavanje ušes in rezanje repa le nič ne pomaga. Led je bil prebit, oče se je začel baviti z „novotarijami.“ Navedel sem to kot primer, kako si naš kmet še dandanes sam krade denar iz žepa, največkrat le radi nevednosti. Štedi mnogokrat na nepravem mestu, medtem ko mu izpodleti v večjem obsegu na drugi strani baš radi štednje. Šola nudi prvi pouk in temelje, na katere mora potem vsakdo sam zidati dalje. To delo se vrši s časopisom, knjigo in poskusi. Časopis je kolikor toliko že razširjen, to pa bolj vsled novic nego radi svojega pravega namena. Knjiga in poskusi stanejo, a dajo se izvesti v skupnosti, v organizaciji. Najboljša

podlaga temu je združništvo. Ne mislim pri tem toliko na politične organizacije, kakor gospodarske. Vsi sloji se organizirajo, le kmet je zaostal. Zadnji čas je, da se zdrami, ker drugače ga bodo organizirano delavstvo in drugi sloji v socialni borbi pritiskali k steni. Pri tem ima vsakdo dvojni dobiček. Samouk in napredek se širi in na drugi strani pride mnenje v skupnosti do veljave. Poznam služaje, da so kmetijske podružnice dosegle podaljšanje roka za rekurz pri dohodninskem davku za svoj okoliš, v tem ko bi tega posameznik ne bil dosegel. Tako si je vsak posamezni član prihranil pot na pristojna oblastva; romal je le kos pisanega papirja; brez tega bi doseglo odposlanstvo dveh, treh isto. Predvsem se morajo povsod ustanavljati kmetijske podružnice. Pri tem se pač ne sme posameznik prašati, kako korist bo imel. To bi imel gotovo, a sama ne bo prišla, zahtevati jo mora. Že list „Kmetovalec“, ki ga dobi vsak ud kmetijskih podružnic, je kmetu velik dobiček. Toliko časa se zmirom najde, da se prebere vsakih 14 dni teh 10 strani, ki nudijo mnogo novega. Že v samih prašanjih in odgovorih d bi pojasnila za marsikaj, kar bi ga drugače stalo denar pri odvetniku. Podružnice dobavljajo blago, n. pr. umetni gnoj in semenje v skupnem; pripelje ga eden ali dva voza, člani ga dobijo v vasi in si prihranijo dolga pota po mestih; v tem pa se vrši doma delo, ki bi drugače ostalo neopravljeno. Neprijetno barantanje s trgovcem in morebitna izguba odpade. Dosedaj je bilo vodstvo naših kmečkih gospodarskih organizacij navadno v rokah nekmetovalcev, meščanov obrtnikov, grajščakov itd. Ti so delali, kakor ji njim kazalo, na kmeta se niso ozirali. Odslej mora biti to drugače; svoje organizacije moramo voditi sami tako, kakor so nam potrebne. Naša naloga in zahteva bodi kmetijska podružnica v vsakem malo večjem kraju. Ude zbirajmo od kmeta do kmeta. Pri tem pa mora izginiti naša grda navada, da smo sosedu le nasprotni, da vidimo v njem le človeka, ki mu moramo škoditi. Najbolj sem se sramoval, ko sem med vojno videl in slišal toliko ovadeb zoper svoje sotrpine. Vsi trpimo enako. Ne večajmo si trpljenja še sami. Moj poziv velja vsem: Zdramimo, organizirajmo se najpoprej v kmetijskih podružnicah in drugo pride samo od sebe. Kmetovalec.

Prodajo telet bi morala vlada prepovedati, vsaj mesarjem. Godi se, da romajo najlepša teleta, ki bi bila izvrstna za pleme, v mesnico in kmet ne ve, kje bo jemal dorastek. Za meso so samo ona, ki niso sposobna za pleme in teh je tudi dovolj. Po občinah naj bi se sestavili odbori dveh do treh dobrih živinorejcev, ki bi vsako tele pregledali, predno bi smelo na prodaj. Kar je do brega plemenskega, se proda živinorejcu, ki želi kupiti za pleme. Drugače ne bomo prišli nikdar do prirastka. Lepo pa tudi ni, če kmetovalec za par papirnatih kronic rajši proda mesarju, nego tovarišu.

Konjerejska zadruga za pincgavce na Ptujju ima 13. aprila ob pol 10. uri dopoldne redni občni zbor za leto 1919. Dnevni red je: 1. odobrenje računov; 2. sprejem novih udov; 3. volitev odbora; 4. slučajnosti. Vabljeni so vsi konjerejci. Govorita g. Lešničar, tajnik „Združne zveže“ in živinozdravnik dr. Zavrnik o združništvu in napakah pri vzgoji žrebet in konj. Zbor se vrši v gornji dvorani „Nar. doma“ v Ptujju.

Živinorejski pododsek za Štajerskose je ustanovil tudi za naše kraje. Za nalogo si je nadel splošno povzdigo živinoreje, soodločitev v pasmah in premiranju ter nabavi pašnikov za mlade bike in junice. Predvsem se bo v slednjem potegoval za to, da dá država primerna posestva, ki se bodo odvzela nemškim baronom in grofom, za to na razpolago.

DOPISI.

Narodni svet v Ptujju je v svoji seji dne 1. aprila t. l. sklenil, da se z ozirom na ob-

stoječe razmere v ptujskem okraju ne razide, pač pa preustroji tako, da bo vršil v naprej posvetovalno in iniciativno narodno delo potom samoobrambe v korist državi posebno glede na ptujski sodni okraj. V Narodnem svetu se bodo družile vse stranke in skupnem delu, kakor so bile združene že doslej. Narodni svet hoče ščititi narodno posest, se potegovati za čiščenje našega narodnega življenja, za nacijonaliziranje narodnega gospodarstva v okraju. Pričakujemo, da mu bodo šle vse oblasti pri tem delu na roko. Narodni svet v Ptujju je ob prevratu varoval ptujski okraj pred polomom; rešil je za milijone narodnega blaga; pazil bo tudi dalje, da se vrednote za okraj ne pogube. Oblasti imajo glede na uporabo narodnega blaga gotovo najboljše namene, torej tudi ne bodo prezirale naših dobrih nasvetov, kako naj se to blago primerno porabi in ohrani okraju. V prvi vrsti bo naloga Narodnega sveta, da povzdigne ob vsaki priliki mogočno svoj glas, da ne pustimo sovražniku niti vasice, kjer biva slovenski rod, niti vasice, odkoder nas je Nemec z nasiljem ali z zvijačo izpodrinil, pa bodi ta vasica visoko gori na Korškem ali tam na Murskem polju. Slovenci smo močni dovolj, da tudi z lastno silo branimo, kar je našega. Dela bo imel torej narodni svet še dovolj, želimo mu samo vsestranske podpore in popolnega uspeha.

Aretacija prof. Preindla. Deželna vlada v Ljubljani je odpustila iz službe četvorico ptujskih gimnazijskih profesorjev, med njimi prof. Preindla. Ta se je ob zapustitvi zavoda poslovil od svojih učencev Slovencev in Nemcev. Ob sklepu govora jih je pozval, naj zakličejo z njim: „Hoch Deutschland!“ Za ta vzklík ga je policijska oblast priprla. In kako se je aretacija izvršila? Niti opljuvali, niti obrcali, niti osuvali, niti potolkli ga nismo mi „nekulturni rovtarji.“ A kaj bi bil storil „kulturni“ Nemec v Gradcu z našim človekom, če bi se drznil v Nemški Avstriji zaklicati: „Živela Jugoslavija“? Vse, kar smo našteali, bi mu prizadel v obilni meri in še več. Ne mislite, Nemci, da se obnašamo napram vam popustljivo, ker se čutimo slabe, o ne: svojega človečanstva se zavedamo svoje pravice in moči; zato ravnamo tako.

Ptujске trgovce in obrtnike opozarjamo, da so po obrtnem zakonu dolžni imeti napise nad svojimi trgovinami in obrtni. Na dan torej s slovenskimi napisi! Obrtna oblast naj pritisne na obrtnike in trgovce, da si omislijo napise. In ulični napisi?

Breg pri Ptujju. S 1. aprilom je stopila v življenje slovenska ljudska šola na Bregu. Nemški učitelji so vsi odslovljeni. Dosedanji nadučitelj bo obdržal vodstvo do sklepa šolskega leta. Nove slovenske moči so učiteljice gčne. Drobnič, Dular, Skrbinšek in učitelj g. Klenovšek. Padla je torej zopet ena pomembna kovačnica v ptujskem okraju. Upamo, da bo kmalu tudi v mestnih šolah vlada napravila red.

Prodaja barak v ptujskem okraju. Čujejo se glasovi, da so se barake v ptujskem okraju že prodajale pod roko. To ni res. Dozdaj se ni prodala še nobena baraka. Prodaja se bo vršila po razglasu okrajnega glavarstva, ki se glasi: Vsem občinskim predstojnikom in okrajnim zastopom! Okrajno glavarstvo v Ptujju bode po naročilu komisije za stvarno demobilizacijo razprodalo več lesenih barak, ki so precejene z 500 do 5000 K. Razven barak se bodo oddali tudi stroji za leseno in čevljarsko tovarno po ceni, katero določi državni izvedenec. Okrajni zastopi, občine, domača podjetja, kmetje in drugi občani ptujškega političnega okraja, če niso prekupci, naj vložijo najdalje do 30. marca pisane prošnje na okrajno glavarstvo v Ptujju. Prošnje zasebnikov morajo biti opremljene z občinsko-uradnim potrdilom, da je nakup nameravan za lastno potrebo in ne za nadaljno prodajo. Vsa natančnejša pojasnila se dobi pri okrajnem glavarstvu v Ptujju, II. nadstropje, soba št. 1, ob sredah in petkih od 11—12 ure predpoldne.